

**ÄNDRING AV BESLUT OM NATURRESERVATET SJÖSÅS ÄNG I
SJÖSÅS SOCKEN, VÄXJÖ KOMMUN**

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8 § andra stycket naturvårdslagen(1964:822) att **ny grund** enligt följande skall gälla för naturreservatet Sjösås äng (Länsstyrelsens beslut 1971-06-16 med diarienummer IIIR11-24-67, IIIR11-3n-68 och 1974-10-11 med diarienummer 11.121-2329-74):

Odlingslandskapet i Sjösås äng har stora **ekologiska** värden.

Området är **botaniskt** och **zoologiskt** intressant genom det rika växt- och djurliv som finns i området's ängs- och betesmarker.

Odlingsmarkernas ålderdomliga struktur och innehåll har stora **kulturhistoriska** värden.

Området är betydelsefullt för **friluftslivet** med sitt läge intill Braås samhälle.

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla de natur- och kulturmiljövärden och då främst de växt- och djursamhällen som uppkommit genom en lång kontinuerlig hävd av landskapet genom ängs-, åker- och på senare tid även betesbruk samt de värden som är knutna till gamla lövträd med lång kontinuitet. Syftet är dessutom att bevara och vårda områdets kulturhistoriska spår och främja allmänhetens friluftsliv.

Till följd av ny grund för naturreservatet görs samtidigt en revidering och modernisering av innehållet i ovannämnda beslut. På grund härav skall följande gälla för naturreservatet Sjösås äng.

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 10 § naturvårdsförordningen(1976:484) att nedan angivna **föreskrifter** skall gälla för naturreservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 9 § naturvårdsförordningen föreskrifter för naturvårdsförvaltning-

en av reservatet genom att fastställa en till beslutet bifogad **skötselplan**, se bilaga 2. Den ekonomiska planen för naturvårdsförvaltningen omfattas inte av Länsstyrelsens fastställelse.

Länsstyrelsen utser med stöd av 9 § naturvårdsförordningen Skogsvårdsstyrelsen till **naturvårdsförvaltare** av naturreservatet.

Länsstyrelsen upphäver beslutet den 16 juni 1971, såvitt avser grund för beslutet, reservatsföreskrifter, skötselplan och naturvårdsförvaltare. Det innebär att beslutet den 16 juni 1971 fortfarande gäller såvitt avser förklaringen av Sjösås äng som naturreservat. Beslutet den 11 oktober 1974 om ändring av reservatsgränsen gäller fortfarande i sin helhet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Sjösås äng
Kommun:	Växjö
Registerområde (socken):	Sjösås
Fastigheter:	Sjösås 1:1, 1:260
Läge:	Omedelbart norr om Braås samhälle, topografisk karta 5F ÅSEDA NV, ekonomiska kartor 5F 5a DREV, 5F 5b MÄSTREDA
Gränser:	Enligt kartan, bilaga 1
Areal:	19,3 ha
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg
Markägare:	Egendomsnämnden i Växjö stift, Sydkraft AB

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Natur

Sjösås äng är ett särpräglad småländskt odlingslandskap. Reservatet omfattar större delen av de tidigare inägorna till prästgården i Sjösås pastorat och

ligger nära sjön Örken. Idag är markanvändningen äng, bete, åker samt lövskog. Det växt- och djurliv som finns i ängsmarkerna och naturbetesmarkerna är resultatet av lång, kontinuerlig ängshävd samt i senare tid på vissa ställen beteshävd. Exempel på växter som finns i ängarna och betesmarkerna är svinrot, jungfrulin, darrgräs, smörbollar, Jungfru Marie nycklar och solvända. Genom en lång kontinuitet av grova ekar och hamlade lindar finns goda förutsättningar för en rik insekts- och fågelfauna och för flera ovanliga lavar.

Kulturhistoria

Sjösås prästgård är belägen intill den medeltida kyrkan vid sjön Örkens strand. Reservatet omfattar större delen av de tidigare inägorna till prästgården i Sjösås pastorat. 1696 bestod inägorna av tre åkergården med gårdesängar mellan åkrarna samt ett stort ängsgärde. Åkern brukades i "etårssäde", d.v.s. ensäde. Ängsgärdet kallades "Stora ängesgärdet" och bestod av två delar, en gammal och en nyröjd. Den gamla delen uppgavs bestå "af hårdwall medh Ek och boukeskoug sampt någon steen och rör".. Den andra delen uppges bestå av "sidländh små starrwall nyrögh dock medh mycken steen och stubbar". Inom reservatet finns en stor mängd av förhistoriska odlingsrösen, s.k. hackerör. Utmarken i söder (utanför reservatet) var mager och bestod av ljungbeväxt mark och "någon furuskog".

Markanvändningen 1696 framgår av kartan i bilaga b till skötselplanen. Av denna karta framgår det att åkergränserna för skötselområde 2 är de samma som för ungefär 300 år sedan. De nuvarande skötselområdena 3, 4, 5, 6 och 7 ingick i ett stort samlat ängsgärde 1696. Knappt hälften av den areal som brukades som åker 1696 är idag bebyggd med ålderdomshem och skola.

Friluftsliv

Området är betydelsefullt för friluftslivet med sitt läge intill Braås samhälle och Braås skola. I området finns flera strövstigar.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Den 16 juni 1971 bildades naturreservatet Sjösås äng. Ett område på 20 ha förklarades vara naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen. Grund för beslutet, reservatsföreskrifter samt natuvårdsförvaltare fastställdes. Den 11 oktober 1974 ändrades reserva-

tets gräns på grund av en utökning av kyrkogården så att reservatet nu omfattar 19,3 ha.

Frågan om ändring av skötselplanen för naturreservatet Sjösås äng har väckts dels i samband med skötselrådsmöte i juni 1996, dels vid Länsstyrelsens inventering av odlingsmarkerna inom länets alla naturreservat 1996.

Förslag till ny skötselplan har upprättats av Länsstyrelsen och remitterats till Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen, Egendomsnämnden i Växjö stift, Arrendator Lennart Johansson, Växjö kommun, Braås skola - Centralskolan, Ålderdomshemmet i Braås och Hantverksskaféet - Hembygdsparken i Braås.

Yttrande har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen och Egendomsnämnden i Växjö stift.

Med anledning av remissvaren samt frågeställningar som kommit upp under arbetets gång med den nya skötselplanen har även beslutet moderniserats och skrivits om. Den omarbetade skötselplanen samt det nya beslutet har remitterats till Naturvårdsverket, Egendomsnämnden i Växjö stift, Sjösås pastorat, Skogsvårdsstyrelsen, Växjö kommun, Hembygdsföreningen i Braås, Arrendator Lennart Johansson samt Sydkraft.

Yttrande har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen, Växjö kommun, Hembygdsföreningen, Sydkraft samt Egendomsnämnden i Växjö stift.

MOTIVERING

Enligt skötselplanen från 1971 skall inte alla delar av odlingslandskapet hävdas. Länsstyrelsen bedömer efter samråd med bl a Egendomsnämnden i Växjö Stift som är markägare och huvudansvarig för förvaltningen, att en **ny skötselplan** krävs för att dels tydliggöra de långsiktiga målen för resp. skötselområdena bättre än vad som skett i den tidigare skötselplanen, dels utgöra grunden för en intensivare hävd.

För att kunna bevara området värden måste det finnas en ändamålsenlig koppling mellan skötselplanen, **grund för beslut** samt **föreskrifter**. Beslutet har därför moderniserats och formulerats om i dessa delar.

I beslutet av den 16 juni 1971 om bildandet av naturreservatet Sjösås äng anges under punkt C att ansvaret för förvaltningen av reservatet åvilar Egen-

domsnämnden i Växjö Stift i samråd med Växjö kommun och Skogsvårdsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsen är **naturvårdsförvaltare** i huvuddelen av länets naturreservat. Länsstyrelsen anser att en samordning av förvaltningen med andra reservat vore värdefull. Egendomsnämnden själva ser gärna att förvaltningen överförs till staten.

Enligt Länsstyrelsen är ändringen av beslutet förenlig med kraven på en långsiktig god hushållning med naturresurserna enligt naturresurslagen.

Eftersom skyddet för det befintliga naturreservatet nu tillgodoses genom detta beslut bör beslutet från den 16 juni 1971 upphävas i de delar det har ändrats genom detta beslut.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att.

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg, parkeringsplats, led, ridstig, eller bro,
3. borra, spränga, gräva, schakta, markbereda, dika, dikesrensa, dränera, utfylla, tippa, eller utföra annan åtgärd som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden,
Anm Föreskriften utgör inte hinder för att utföra nödvändiga reparationsarbeten av de jordkablar som går genom området. Samråd med Länsstyrelsen skall ske före arbetenas påbörjande. I akuta situationer får dock arbetena påbörjas och samråd ske i efterhand. I de delar som berör ängs- och betesmark skall vegetationstäcket vid grävningarbetena borttagas som torvor och därefter läggas tillbaka.
4. bedriva täkt av berg, sten, grus, matjord eller andra jordarter,
5. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar,
6. anlägga luft- eller markledning,

7. sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning,
8. avverka levande eller döda träd eller buskar utöver vad som är förenligt med skötselplanen,
9. anordna upplag annat än tillfälligt för jord- och skogsbrukets behov,
10. samla in växter eller djur utöver vad som är förenligt med skötselplanen och med undantag av plockning av bär och matsvamp för husbehov,
11. plantera in djur eller växter utöver vad som är förenligt med skötselplanen,
12. använda bekämpningsmedel, konstgödsel, kalk eller kemiska preparat,
13. upplåta mark för militärövning, motortävling, skyttetävling, eller träning härför,

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt skötselplanen, bilaga 2, och som är angivna under B nedan.

B Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att de åtgärder vidtas inom naturreservatet som framgår av skötselplanen, bilaga 2.

C Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, exempelvis genom att borra, måla, mejsla, eller på annan sätt skada berghällar, block, levande eller döda träd och stubbar,
2. framföra eller parkera motordrivet fordon,
3. ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn,
4. rida,

5. störa djurlivet t ex genom närgånget uppträdande vid fågelbo eller dylikt,
6. göra upp eld,
7. gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, mossor eller lavar med undantag av plockning av bär och matsvamp för husbehov,
8. samla in insekter, snäckor, eller andra djur,
9. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning, och
10. tälta.

Föreskrifterna under C träder ikraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, se bilaga 4, formulär 3.

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Wiggo Komstedt. I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilken byrådirektören Elisabet Ardö har varit föredragande har även länsrådet Claes Sjöblom, miljövarddirektören Carl-Philip Jönsson, avdelningsdirektören Kenneth Pettersson, byrådirektören Jörgen Andersson samt biträdande länsarkitekten Gunnel Henriksson deltagit.

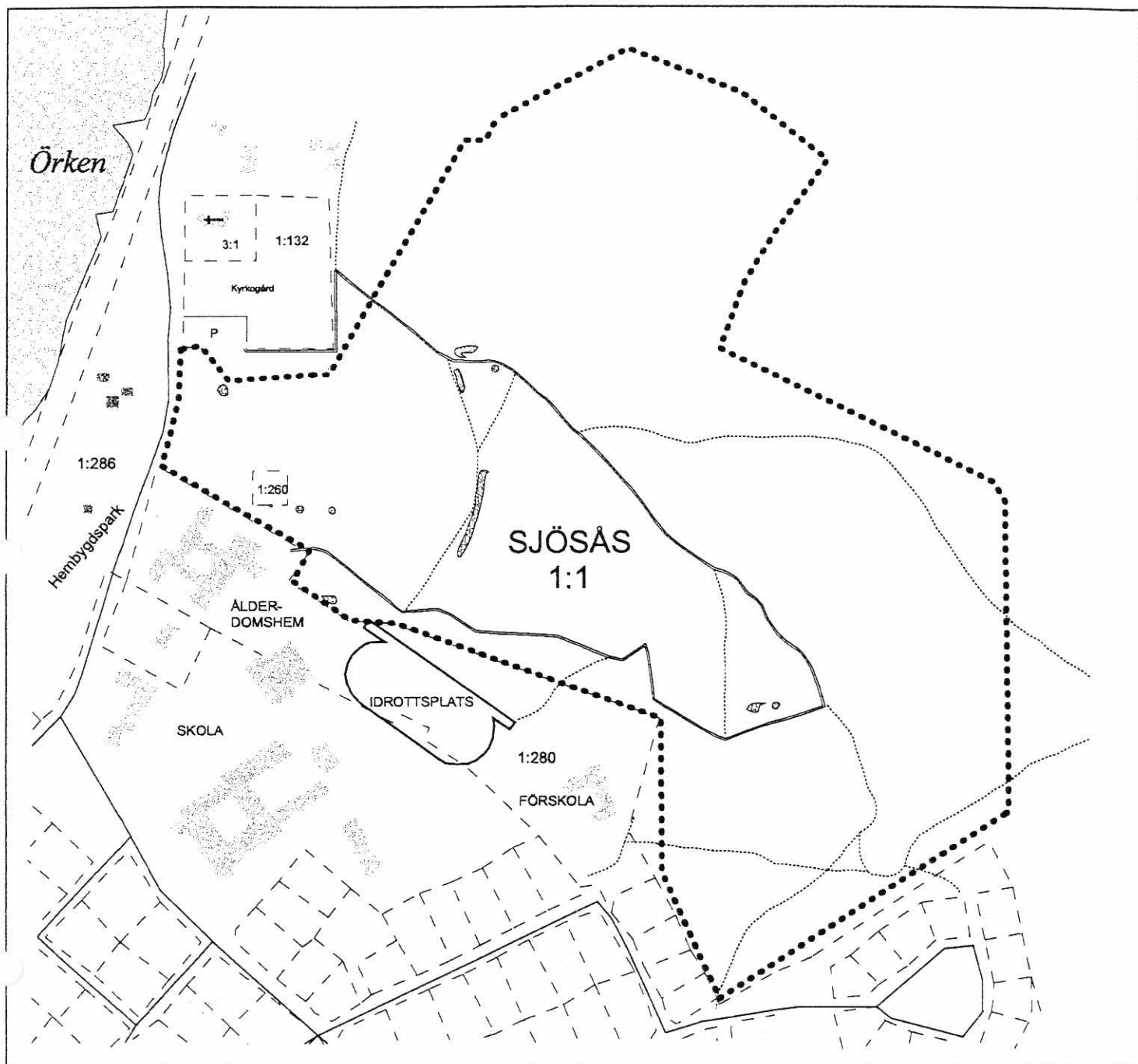
Wiggo Komstedt
Wiggo Komstedt

Elisabet Ardö
Elisabet Ardö

Bilagor

1. Karta visande naturreservatets avgränsning m.m
2. Skötselplan med karta
3. Sändlista
4. Hur man överklagar

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling

**Karta till beslut för
naturreservatet
SJÖSÅS ÄNG
i Växjö kommun**

**1998-10-28
Dnr 231-1499-97**

100 0 100 Meters

- reservatsgräns
- annan stig
- markerad stig
- väg